

Kuopion maaseutualueiden liikenteen ja liikkumisen käyttäjäkyselyn - Wossikka raportti

30.9.2020

Sisällys

Johdanto	2
Kysymys 1. Ikä	3
Kysymys 2. Sukupuoli	4
Kysymys 3. Missä asutte?	5
Kysymys 4. Asumismuotonne	6
Kysymys 5. Taloudessanne asuvat henkilöt	7
Kysymys 6. Lasten lukumäärä ikäryhmittäin	7
Kysymys 7. Mihin liikutte?	8
Kysymys 8. Millä liikutte?	9
Kysymys 9. Voitteko käyttää liikkumisessasi julkisia liikennevälineitä?	10
Kysymys 10. Kuinka pitkä matka on lähimmälle pysäkillä?	13
Kysymys 11. Voiko mielestänne kuljetuksia yhdistää? (kela, shl, koulu, asiointi, harrastukset, Vpl, tavara, ruoka)	14
Kysymys 12. Harrastuksiin ja vapaa-ajan liikkumiseen käytän ensisijaisesti	15
Kysymys 13. Käytättekö omaan vapaa-ajan ja harrastustoiminnan liikkumiseen joukkoliikennettä?	17
Kysymys 14. Onko asuinalueellanne joukkoliikenteen vuorotarjontaa iltaisin ja viikonloppuisin riittävästi? (Kysymys kohdistuu lähinnä harrastus- ja vapaa-ajan liikkumiseen)	20
Kysymys 15. Mitä muuta haluaisitte sanoa liittyen maaseudun liikkumisen palveluihin?	22
Johtopäätökset	24
Pohdinta	26
Lähteet	27

30.9.2020

Johdanto

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää maaseutualueiden asukkaiden ja liikennepalveluja käyttävien ihmisten liikkumisen tarpeita. Kyselyssä pyrittiin myös selvittämään asukkaiden arvoja ja asenteita liikkumista ja julkista liikennettä kohtaan. Kysely toteutettiin monimuotomallina, jossa pohjana toimi sähköinen kysely. Tämän lisäksi kyselystä oli myös paperiversio, jota jaettiin muun muassa postin välityksellä. Kysely oli avoinna 17.4.2020-10.5.2020 välisenä aikana ja siihen vastasi tällöin yhteensä jopa 1061 henkilöä. Kiinnostusta aiheetta kohtaan oli siis maaseutualueiden asukkailla erittäin paljon. Kyselyyn sisältyi yhteensä viisitoista kysymystä ja kysymystyyppeihin kuului muun muassa valintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä.

Tämän raportin tarkoituksena on selkeyttää ja analysoida kyselyn vastauksia. Raportissa kysymyksiä tarkastellaan yksi kerrallaan järjestyksessä. Avoimien kysymysten kohdalla vastauksia käsitellään tämän lisäksi tiivistämällä ja jakamalla niitä erilaisiin osa-alueisiin analysoinnin helpottamiseksi. Raportin lopuksi esitetään myös johtopäätökset ja pohdintaa kyselyn tuloksiin liittyen.

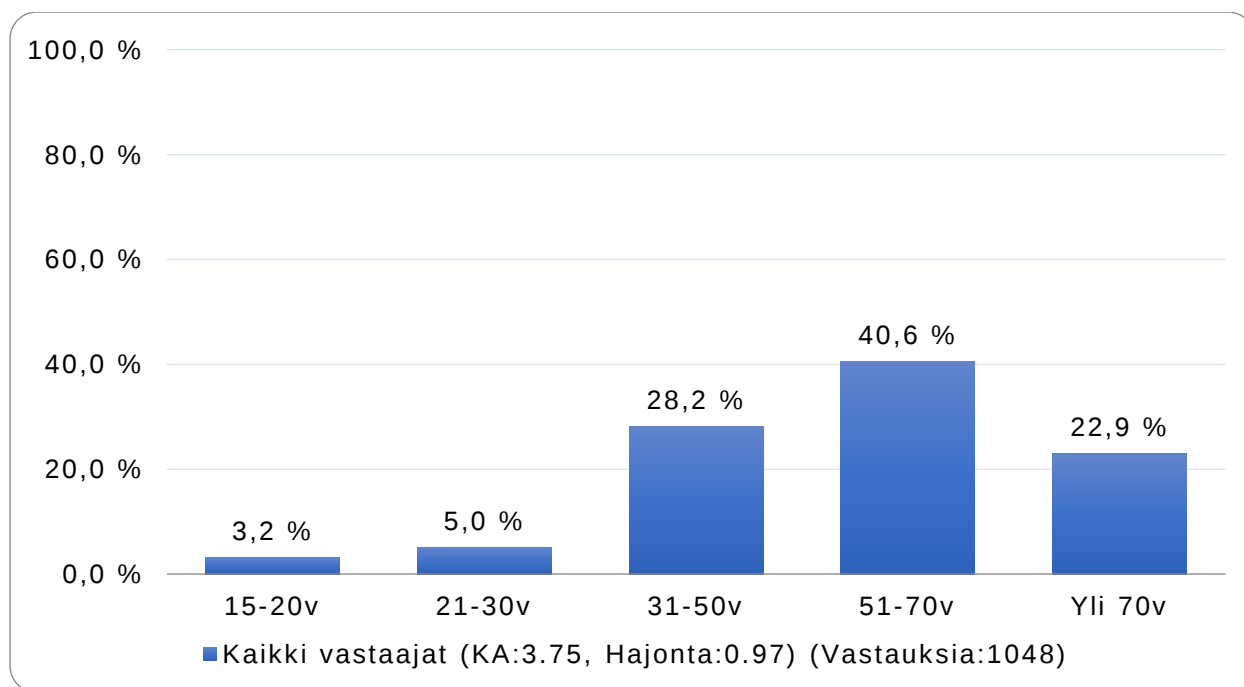
Raportissa tarkastellaan myös saman kyselyn nuorille suunnattua versiota, joka sisälsi suurimaksi osaksi samoja kysymyksiä. Rakenteeltaan kysely oli samanlainen ja kysymyksiä oli myös viisitoista. Eroavaisuus tässä kyselyssä on kuitenkin se, että osa kysymyksistä on kohdistettu tarkemmin koskemaan maaseutualueiden nuoria asukkaita. Nuorten kyselyn tulokset esitetään raportissa jokaisen kysymyksen kohdalla omissa kappaleissaan. Nuorten liikkumisen kyselyyn vastasi yhteensä kaikkiaan yksitoista henkilöä.

30.9.2020

Kysymys 1. Ikä

Kuviosta 1. voidaan huomata, että iän kohdalla vastanneiden keskuudessa oli runsaasti jakaumaa. Kyselyyn vastanneista enemmistö eli 40,6% oli iältään 51-70 vuotiaita. 28,2% eli 296 vastaajaa taas oli 31-50 vuotiaita. Yli 70-vuotiaita vastaajia taas oli 22,9% eli 240 ihmistä. Vastaajista 5,0% sijoittui ikävuosien 21-30 välille ja 3,2% vastanneista taas vuosien 15-20 välille. Vastauksista voimme huomata, että enemmistö kyselyyn vastanneista oli joko iäkkäämpiä tai keski-ikäisiä. Nuoria ja nuoria aikuisia kyselyyn vastasikin siis huomattavasti vähemmän. Mahdollisesti asiaan vaikuttaa yleisesti Suomen väestörakenne. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa onkin vuoden 2019 lopussa ollut yhteensä 874 314 vähintään 70-vuotiasta ihmistä. Kolmen vuoden aikana määrä on kasvanut 100 000 ihmisellä ja korkein osuus väestöstä 70-vuotiaita on Etelä-Savossa. (Suomen virallinen tilasto 2020.)

Kuvio 1. Ikä

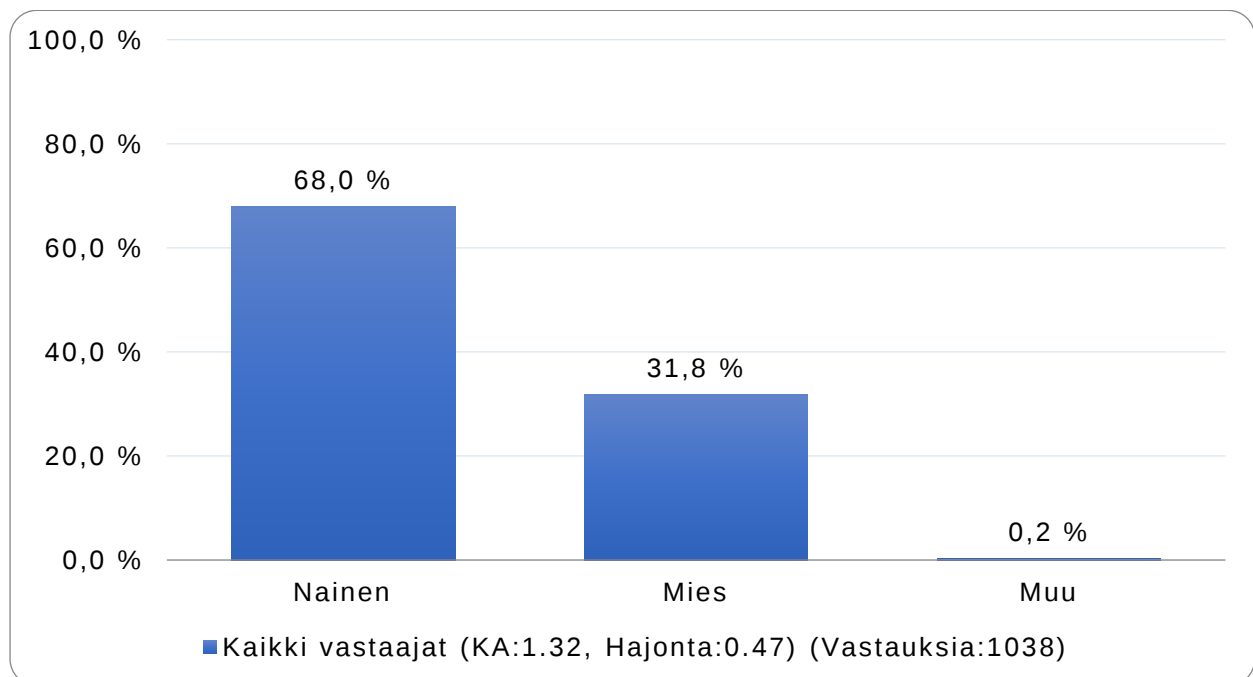
Nuorten kyselyn kohdalla vastanneista 81,8% eli enemmistö oli 14-17 vuoden ikäisiä. Vastaajista 9,1% taas oli 13-vuotias tai alle. 18-29 vuotiaita oli vastanneista myös 9,1 prosenttia. Yksikään kyselyyn vastanneista ei ollut 30-vuotias tai sen yli.

30.9.2020

Kysymys 2. Sukupuoli

Kuviota 2. tarkastelemalla on mahdollista huomata, että sukupuoleltaan naisia oli kyselyyn vastanneista 706 henkilöä eli 68,0%. Vastanneista miehiä taas oli 31,8% eli 330 ihmistä. 0,2% vastaajista valitsi vastausvaihtoehdon "muu". Vastauksista voi havaita, että kyselyyn vastanneiden keskuudessa enemmistö oli naisia. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Sukupuoli

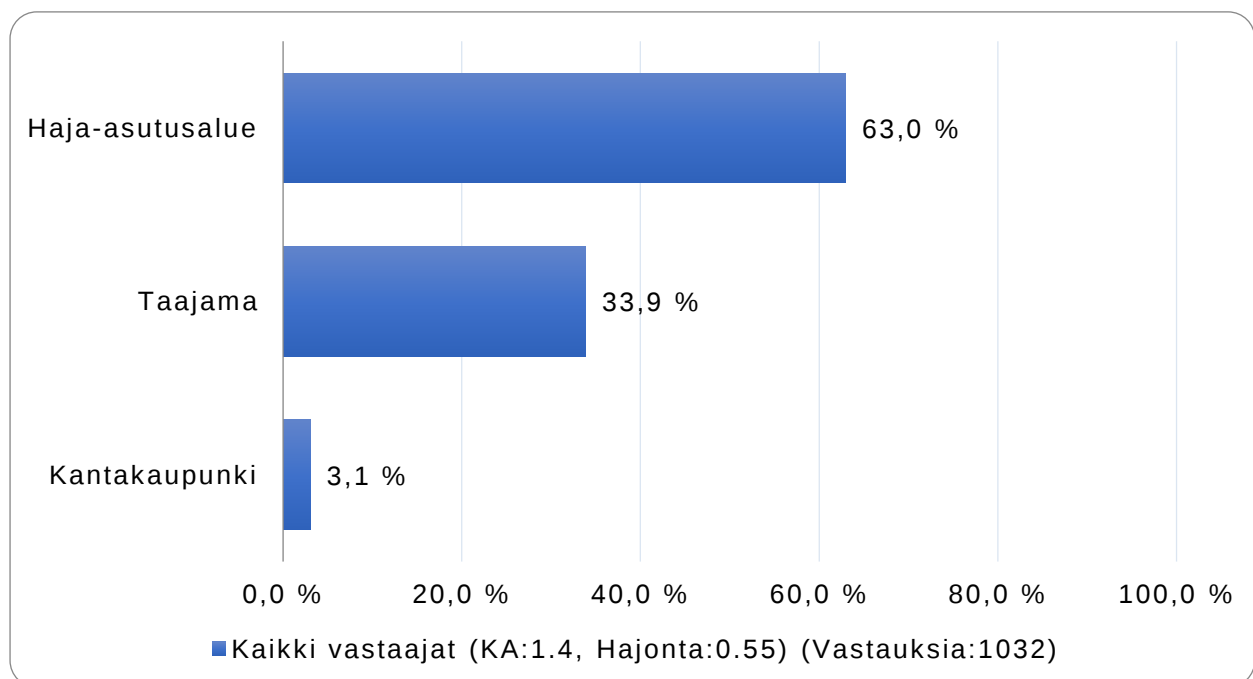
Nuorten liikkumisen kyselyssä vastanneista 63,6% oli sukupuoleltaan naisia. Vastaajista 27,3% taas oli miehiä ja 9,1% ei halunnut kertoa. Enemmistö vastanneista oli siis myös nuorille suunnatussa kyselyssä naisia.

30.9.2020

Kysymys 3. Missä asutte?

Kuviosta 3. voidaan havaita, että kyselyyn vastanneista 63,0% eli 650 ihmistä vastasi asuvansa haja-asutusalueella. Taajamassa taas asuu 33,9% eli 350 vastanneista. Vastaajista vain 3,1% eli 32 vastasi asuvansa kantakaupungissa. Enemmistö vastaajista siis kertoi asuvansa haja-asutusalueella. Hieman yli puolet tästä taas asuu taajamassa. Vähemmistö kyselyyn vastanneista taas asuu kantakaupungissa. Tätä selittää todennäköisesti kyselyn kohdistaminen maaseutualueille. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Missä asutte?

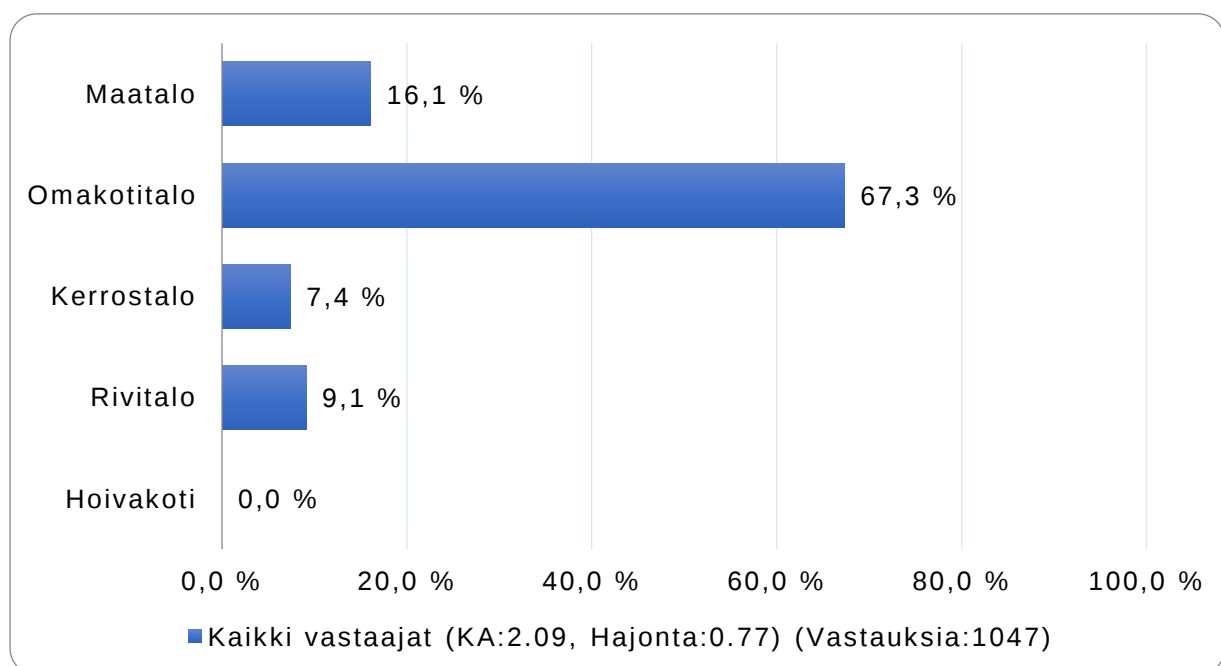
Nuorten liikumisen kyselyssä 63,6% vastasi asuvansa haja-asutusalueella. Vastanneista 36,4% taas asuu taajamassa. Kukaan nuorten kyselyyn vastanneista ei siis valinnut asuvansa kantakaupungissa. Tätä selittää mahdollisesti se, että kyselyn kohderyhmänä olivat maaseudulla asuvat nuoret.

30.9.2020

Kysymys 4. Asumismuotonne

Kuviossa 4. kuvataan kyselyyn vastanneiden asumismuotoja. Vastaajista 67,3% eli enemmistö vastasi asumismuodon olevan omakotitalo. Maatalon taas valitsi asumismuodoksi 16,1%, rivitalon 9,1% ja kerrostalon 7,4%. Kukaan kyselyyn vastanneista ei siis valinnut asumismuodokseen hoivakotia. Kysymyksen valintoja selittää todennäköisesti jälleen se, että kysely kohdistettiin maaseudun asukkaille. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Asumismuotonne

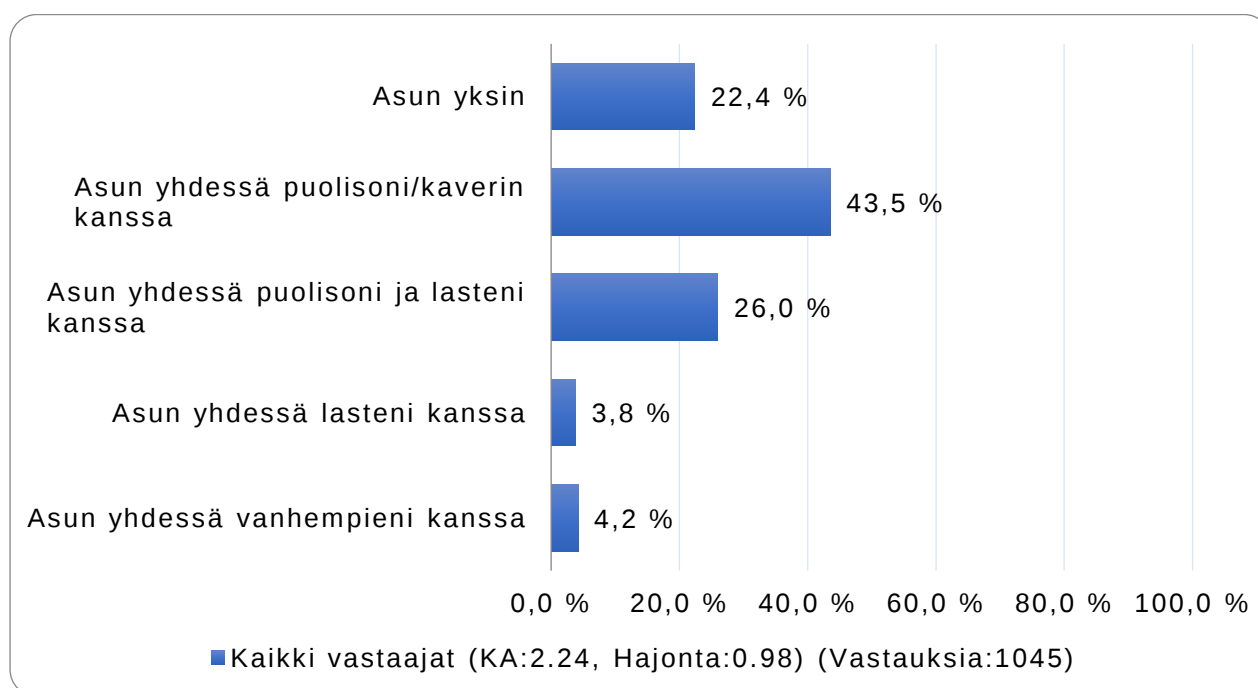
Nuorille suunnatussa liikkumisen kyselyssä suuri enemmistö eli 90,9% valitsi asumismuodokseen omakotitalon. 9,1% taas valitsi asumismuodoksi rivitalon. Kerrostalo tai vaihtoehto "muu, mikä?" eivät saaneet tässä yhteydessä vastauksia.

30.9.2020

Kysymys 5. Taloudessanne asuvat henkilöt

Kuten kuviosta 5. voimme huomata, 43,5% eli 455 vastaajaa kertoi asuvansa yhdessä puolisonsa tai kaverinsa kanssa. Vastanneista 26,0% eli 272 taas kertoi asuvansa puolisonsa ja lastensa kanssa ja 22,4% eli 234 ihmistä vastasi asuvansa yksin. Kyselyyn vastanneista 4,2% eli 44 vastasi asuvansa vanhempiensa kanssa. Vastaajista 3,8% eli 40 taas kertoi asuvansa yhdessä lastensa kanssa. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Taloudessanne asuvat henkilöt

Nuorille suunnatussa liikkumisen kyselyssä 100%, eli jokainen vastanneista, vastasi asuvansa yhdessä huoltajan tai huoltajien kanssa.

Kysymys 6. Lasten lukumäärä ikäryhmittäin

Keskiarvoinen lukumäärä 0-6v ikäisten lasten kohdalla oli 1.28 lasta. Yhteensä 0-6 vuoden ikäisiä lapsia vastanneilla oli 204. 7-15v ikäisten lasten kohdalla keskiarvo oli taas 1.50 lasta ja yhteensä 7-15v ikäisiä oli 326. Yli 15-vuoden ikäisten lasten kohdalla keskiarvo oli 1.64. Yhteensä yli 15-vuoden ikäisiä lapsia vastaajilla oli taas 385. Nuorten kyselyssä tämä osio ei saanut vastauksia.

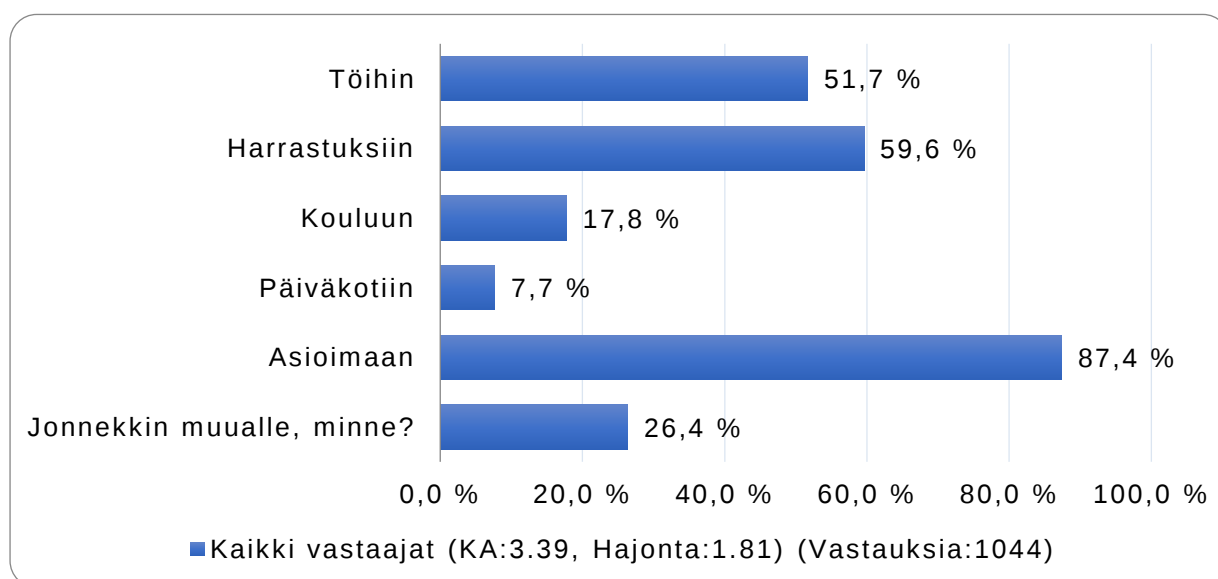

30.9.2020

Kysymys 7. Mihin liikutte?

Kysymyksen avulla pyrittiin selvittämään erilaisia paikkoja, joihin vastaajat yleensä liikkuvat. Kysymyksessä pystyi valitsemaan useamman vaihtoehdon. Nämä vaihtoehdot olivat: töihin, harrastuksiin, kouluun, päiväkotiin, asioimaan, jonnekin muualle, minne? Mikäli vastasi viimeiseksi mainittuun, sai kirjata vapaasti ylös paikan, johon yleensä liikkuu.

Kuviosta 6. voidaan huomata, että yhteensä 87,4% valitsi liikkuvansa asioimaan vaihtoehdoksi. Tämän jälkeen eniten valituimpana vaihtoehtona oli liikkua harrastuksiin, jonka valitsi 59,6%. Myös töihin liikuttiin runsaasti ja sen valitsikin vaihtoehdoksi 51,7% vastaajista. Neljänneksi suosituin vaihtoehto oli ”jonnekin muualle, minne?”, jonka valitsi 26,4% kyselyyn vastanneista. Tässä avoimessa vaihtoehdossa ihmiset kertoivat liikkuvansa esimerkiksi vierailemaan sukulaisten tai kavereiden luo, kesämökille, eri kaupunkeihin, kauppoihin tai vapaa-ajan harrastuksiin. 17,8% vastaajista valitsi myös liikkuvansa kouluun ja 7,7% päiväkotiin. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Mihin liikutte? (voi valita useamman vaihtoehdon)

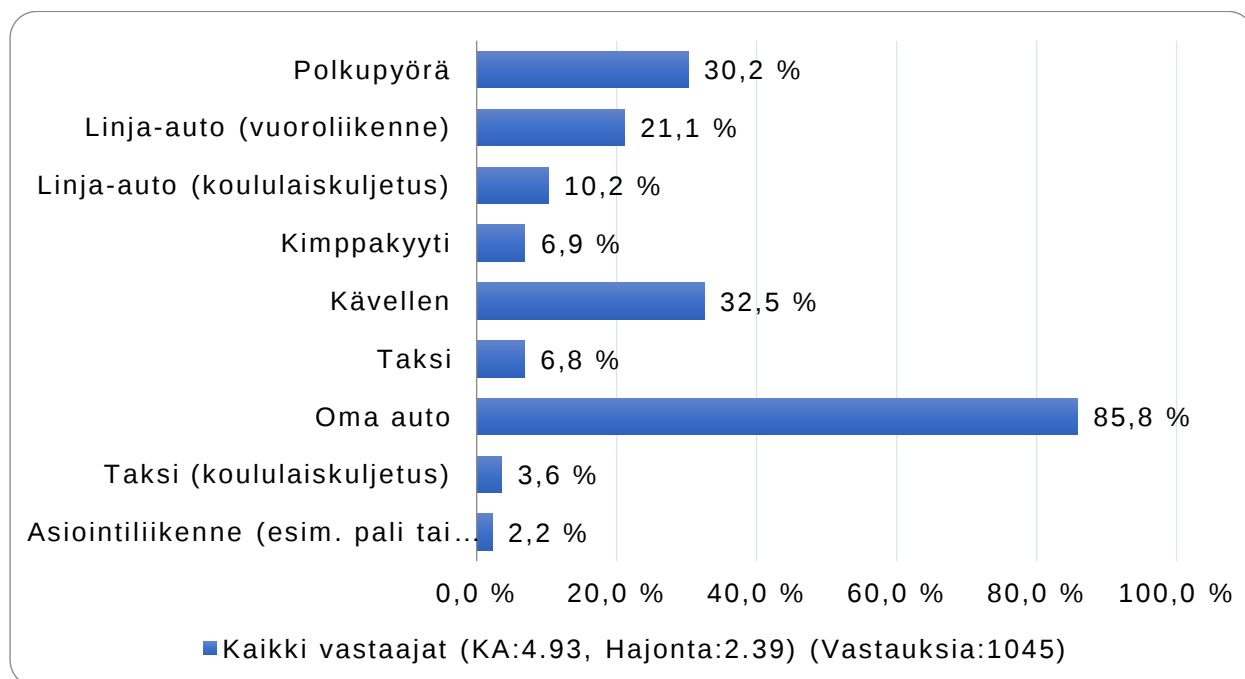
Nuorten liikkumisen kyselyssä 72,7% vastaajista valitsi liikkuvansa sekä kouluun että kaverille. 54,5% valitsi liikkuvansa harrastuksiin. 45,5% vastaajista valitsi lisäksi liikkuvansa töihin. Vaihtoehdon ”jonnekin muualle, minne?” valitsi myös 45,5%. Tässä vaihtoehdossa vastaajat kertoivat liikkuvansa esimerkiksi kaupungille. Nuorisotalolle/tapahtumaan vastasi liikkuvan 27,3% vastanneista.

30.9.2020

Kysymys 8. Millä liikutte?

Tämän kysymyksen avulla pyrittiin selvittämään vastaajien erilaisia liikkumisen muotoja. Kysymyksessä sai valita useamman kuin yhden vaihtoehdon. Vastanneista 85,8% eli valtaosa valitsi erääksi vaihtoehdoksi liikkuvansa omalla autolla. Muut vaihtoehdot saivat huomattavasti vähemmän valintoja. 32,5% valitsi liikkuvansa kävellen. Polkupyörällä liikkuu vastausten mukaan taas 30,2% vastanneista. Vastaajista 21,1% valitsi myös liikkuvansa vuoroliikenteenä kulkevalla linja-autolla. Koululaiskuljetuksena kulkevan linja-auton liikkumisen muodoksi valitsi taas 10,2% vastaajista. Vastanneista 6,9% hyödyntää liikkumiseen myös kimppakyytejä. Vaihtoehdoksi taksin valitsi 6,8% vastaajista ja 3,6% valitsi kulkevana koululaiskuljetuksena taksilla. Vastaajista 2,2% kertoi kulkevana myös asiointiliikennettä, kuten PALI-autoa hyödyntäen. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Millä liikutte? (voi valita useamman vaihtoehdon)

Vastauksista käy ilmi, että 897 eli enemmistö vastaajista kulkee omaa autoa käyttäen. Erityisesti taajamalla sekä haja-asutusalueella oma auto onkin usein lähes ehdoton sujuvan liikkumisen taakamiseksi. Paljon vastauksia saivat myös vaihtoehdot liikkua kävellen ja polkupyörällä. Kyselyyn vastanneista 340 vastasikin liikkuvansa kävellen ja 221 polkupyörällä.

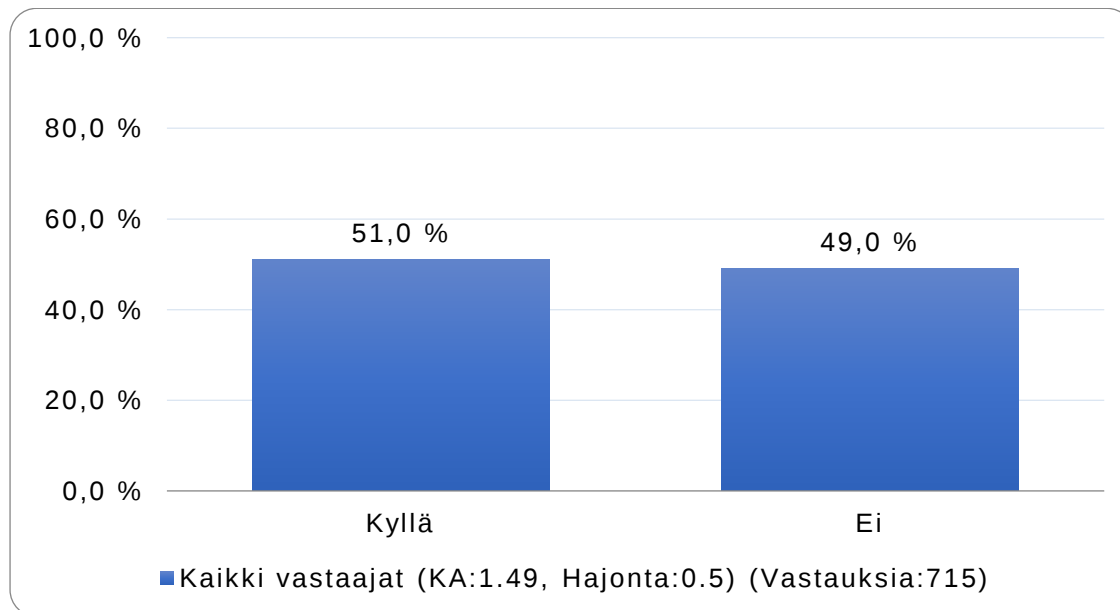

30.9.2020

Nuorten liikkumisen kyselyssä 72,7% eli kahdeksan vastanneista valitsi liikkuvansa vuoroliikenteenä kulkevalla linja-autolla. Kaverin kyydillä ja kävellen vastasi kulkevana 54,5% vastanneista. Tässä tapauksessa 54,5% tarkoittaa kuutta vaihtoehdon valinnutta. Polkupyörän sekä oman auton liikkumismuodoksi valitsi 45,5% eli viisi vastaajaa. Vaihtoehdoksi mopon valitsi 27,3% vastanneista. Myös koulukuljetuksena kulkevan linja-auton valitsi 27,3%. Taksia (koululaiskuljetus) käyttää kyselyn mukaan 9,1%. Tavallista taksia taas ei valittu vaihtoehdoksi.

Kysymys 9. Voitteko käyttää liikkumisessasi julkisia liikennevälineitä?

Alla olevasta kuviosta 8. on mahdollista huomata, että tämän kysymyksen kohdalla vastaukset jakautuivat erittäin tasaisesti. Kysymyksessä pystyi valitsemaan vaihtoehdoksi joko "Kyllä" tai "Ei". Kysymyksessä oli lisäksi jatkokysymys molempien vaihtoehtojen jälkeen. Vastanneista 51,0% eli 365 henkilöä valitsi voivansa käyttää julkista liikennettä. Vastanneista 49,0% eli 350 taas valitsi, että julkisen liikenteen käyttö ei ole mahdollista. (Kuvio 8.)

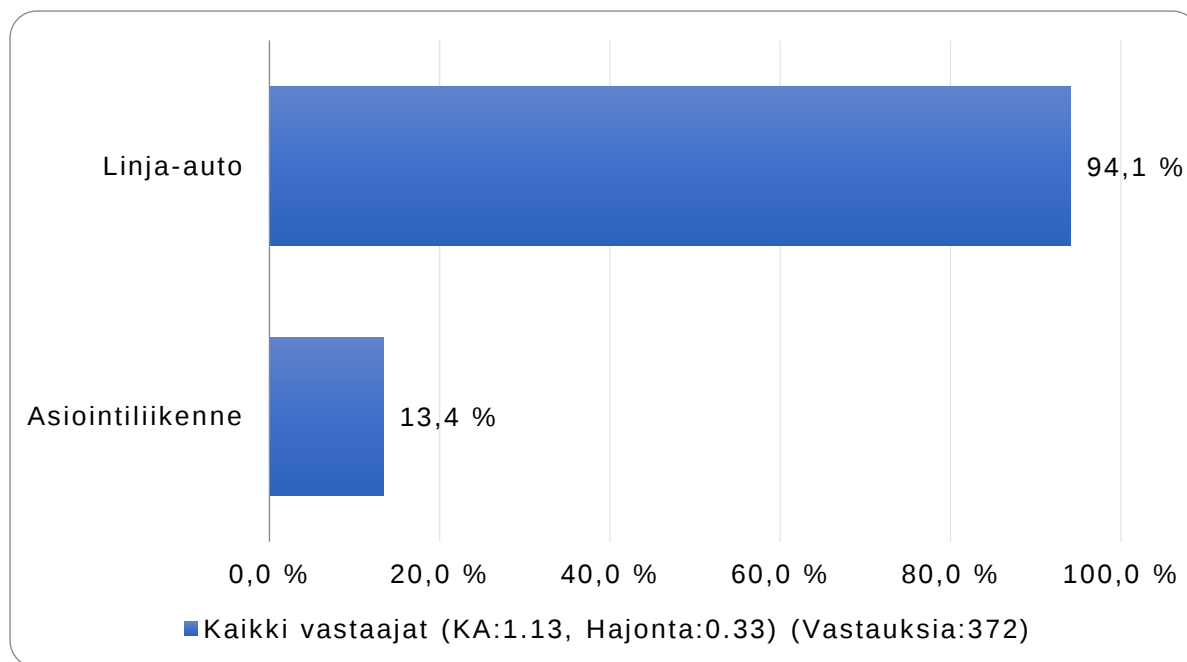

Kuvio 8. Voitteko käyttää liikkumisessasi julkista liikennettä?

30.9.2020

Jatkokysymyksessä ”jos vastasitte kyllä, niin mitä?”, kahdesta vaihtoehdosta julkisen liikenteen muodoksi linja-auton valitsi 94,1% vastanneista. Asiointiliikenteen julkisen liikenteen muodoksi taas valitsi 13,4%. Kuviosta 9. voimme huomata, että enemmistö käyttää linja-autoa julkisen liikenteen muotona. (Kuvio 9.)

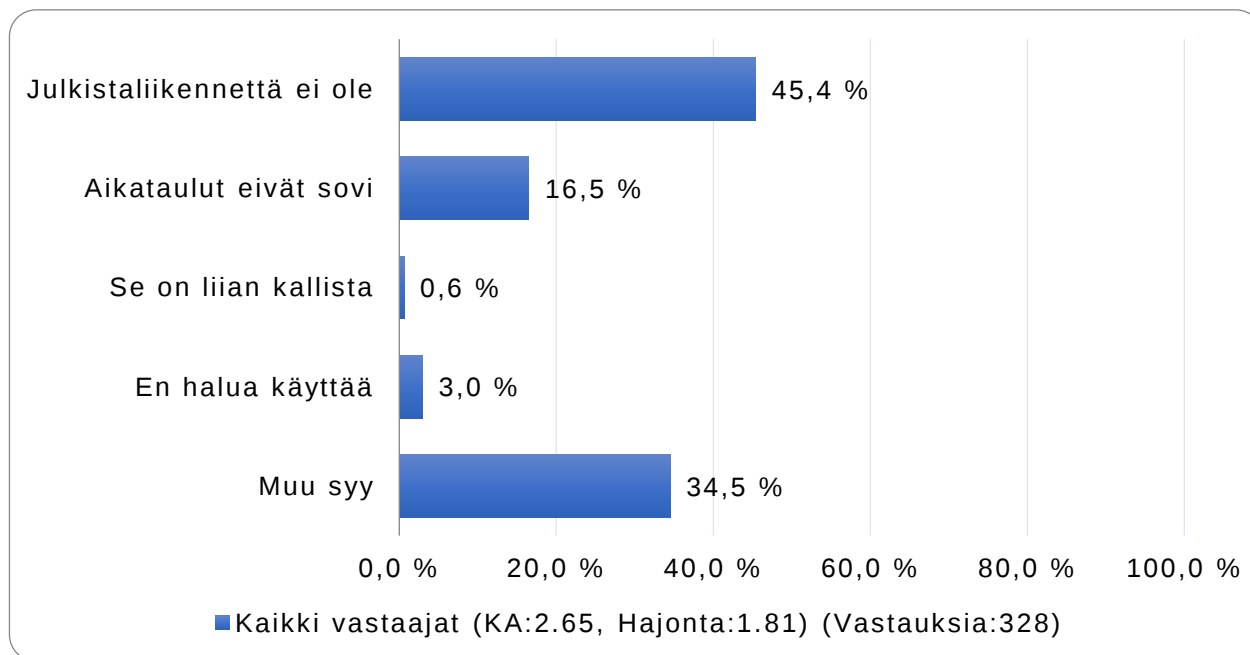

Kuvio 9. Jos vastasitte kyllä, niin mitä?

Jatkokysymyksessä ”Jos vastasitte ei, miksi et?” oli useampi vaihtoehto. Vastanneista 45,4% antoi vastaukseksi, että julkista liikennettä ei ole ja 16,5% taas kertoi, että aikataulut eivät sovi julkisen liikenteen käyttöön. Vastaajista 3,0% taas ei halua käyttää julkisia liikennevälineitä ja 0,6% valitsi sen olevan liian kallista. Vastanneista 34,5% eli 113 henkilöä valitsi vaihtoehdoksi muun syyn. Tämä johti jälleen uuteen jatkokysymykseen, jossa sai vapaasti kertoa syyn sille, miksi ei käytä julkista liikennettä. Vaihtoehdossa oli useita erilaisia vastauksia. Osa esitti esimerkiksi hämmennystä kysymyksen asettelun takia. Muita usein esitettyjä syitä olivat esimerkiksi huonot bus-siaikataulut, sairaudet ja se, että julkista liikennettä ei ole. (Kuvio 10.)

30.9.2020

Kuvio 10. Jos vastasitte ei, miksi et?

Julkisen liikenteen parantaminen maaseudulla on noussut myös aikaisemmin esille vuonna 2019 toteutetussa Kuopion asukaskyselyssä. Kysely oli osa ilmastopoliittisen ohjelman suunnittelua. Kyselyn toimenpide-ehdotuksissa esitettiinkin tarve julkisen liikenteen mahdollisuuksien parantamiselle eri tavoilla. Maaseutualueille toivottiin esimerkiksi hyviä julkisen liikenteen kulkuyhteyksiä, joukkoliikenteen tilausjärjestelmää sekä kylien välisten kulkuyhteyksien parantamista. Joukkoliikenteeseen toivottiin myös yleisesti ottaen panostamista. (Asukaskyselyn tulokset 2019.)

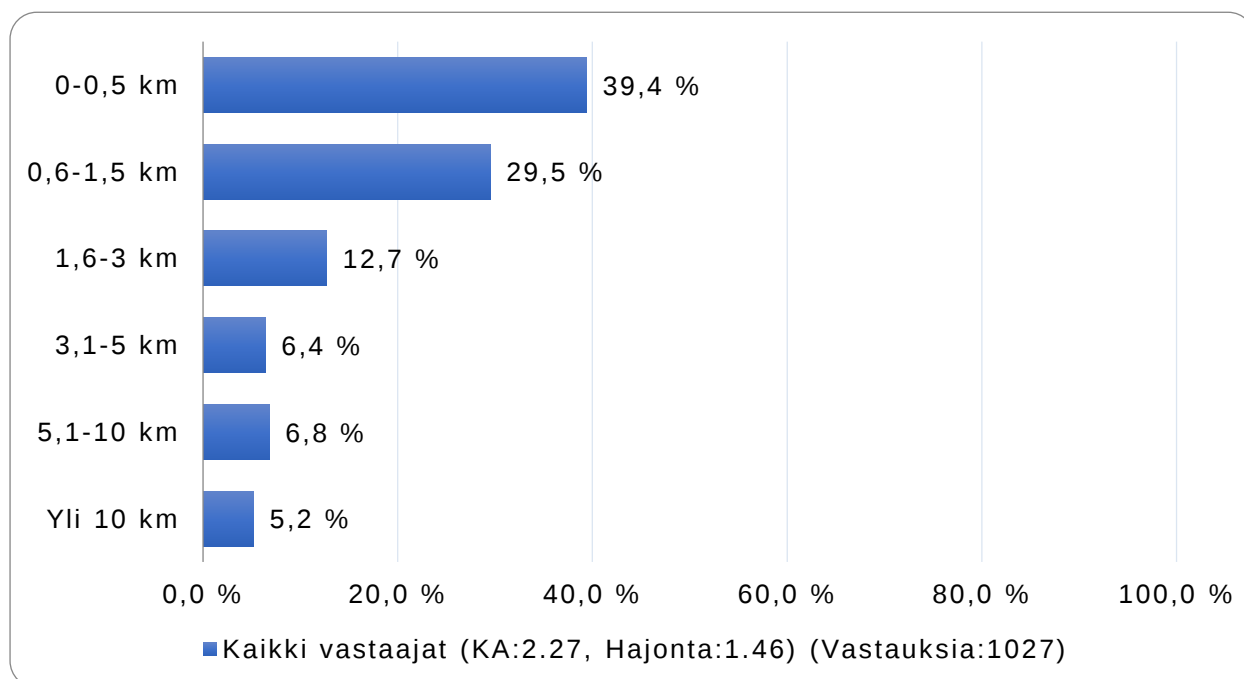
Nuorten kyselyssä vastausten jakautuminen oli myös erittäin tasaista. 54,5% eli kuusi henkilöä vastasi kysymykseen vaihtoehdoksi kyllä, kun taas loput viisi eli 45,5% vastasi ei. Jatkokysymyksessä "Jos vastasit kyllä, niin mitä?", 100% vastanneista valitsi käyttävänsä linja-autoa. Vaihtoehdoisessa jatkokysymyksessä "Jos vastasit ei, miksi et?" oli hieman enemmän jakaumaa. 42,9% vastasi tässä, että aikataulut eivät sovi julkisen liikenteen käyttöön. 28,6% taas kertoi, että julkista liikennettä ei ole. 14,3% taas sanoi julkisen liikenteen olevan liian kallista. 14,3% antoi myös vastaukseksi muun syyn.

30.9.2020

Kysymys 10. Kuinka pitkä matka on lähimmälle pysäkille?

Kysymyksen 10. vastauksissa on mahdollista huomata runsaasti jakaumaa. Vastanneista 39,4% eli 405 henkilöä valitsi matkan pysäkille olevan 0-0,5 kilometrin välillä. 29,5% eli 303 vastanneista taas vastasi matkan olevan 0,6-1,5km välillä. Vastaajista 12,7% valitsi vaihtoehdoksi 1,6-3km välillä olevan matkan. 3,1-5km välillä olevan matkan valitsi 6,4% eli 66 vastaajaa. Vastanneista 5,1-10km välillä sijaitsevan matkan taas valitsi 6,8%. Yli kymmenen kilometrin pituinen matka pysäkille taas on jopa 5,2 prosentilla vastanneista. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Kuinka pitkä matka on lähimmälle pysäkille?

Kysymystä tarkasteltaessa voidaan siis sanoa, että välimatkat pysäkeille vaihtelevat erittäin paljon. On kuitenkin hyvä, että jopa 39,4% välimatka on 0-0,5km välillä, sillä tämä on realistinen matka kulkea esimerkiksi aamuisin. Toisaalta jopa 0,5km matka pysäkille voi olla raskas kulkea iäkkäille, joka voi mahdollisesti rajoittaa julkisen liikenteen käyttöä. Myös jopa 29,5 prosentilla vastanneista matka pysäkille sijoittuu 0,6-1,5km välille. Oli myös runsaasti vastanneita, joilla matka pysäkille on jopa yli kymmenen kilometrin pituinen, eli toisin sanoen julkisen liikenteen käyttöön ei ole realistista mahdollisuutta.

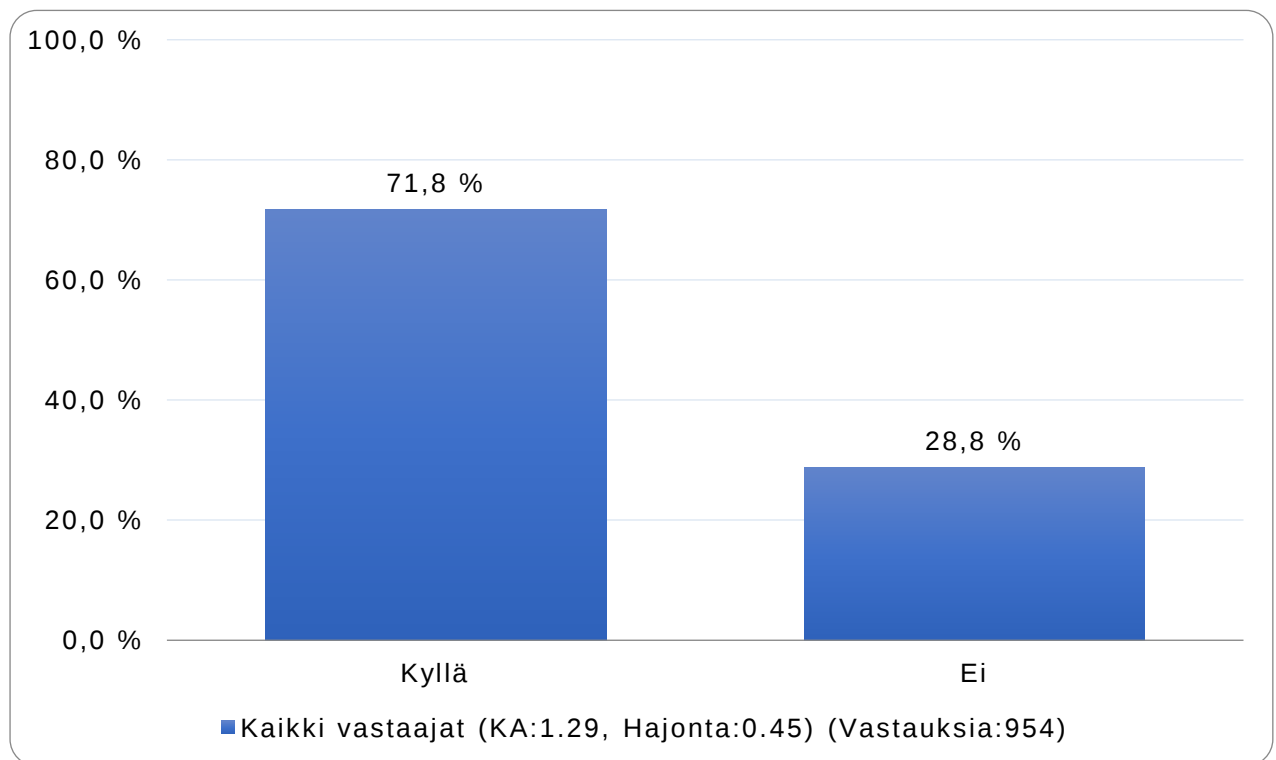

30.9.2020

Nuorille suunnatussa vastaavassa kyselyssä 54,5% vastanneista kertoi matkan lähimmälle pysäkille olevan 0,6-1,5km välillä. Vastanneista 18,2% valitsi välimatkaksi pysäkille myös 0-0,5km, 1,6-3km sekä yli 10km. Vastaajat eivät valinneet vaihtoehtoja 3,1-4km, 4,1-5km tai 5,1-10km.

Kysymys 11. Voiko mielestänne kuljetuksia yhdistää? (kela, shl, koulu, asiointi, harrastukset, Vpl, tavara, ruoka)

Kyselyyn vastanneista 71,8% vastasi, että kuljetuksia olisi mahdollista yhdistää. Vastaajista 28,8% taas vastasi, että kuljetusten yhdistäminen ei ole mahdollista. Enemmistö vastanneista kokeekin siis kuljetusten yhdistelyn potentiaalisena vaihtoehtona liikkumisen palveluiden järjestämisen kannalta. (Kuvio 12.)

Kuvio 12. Voiko mielestänne kuljetuksia yhdistää?

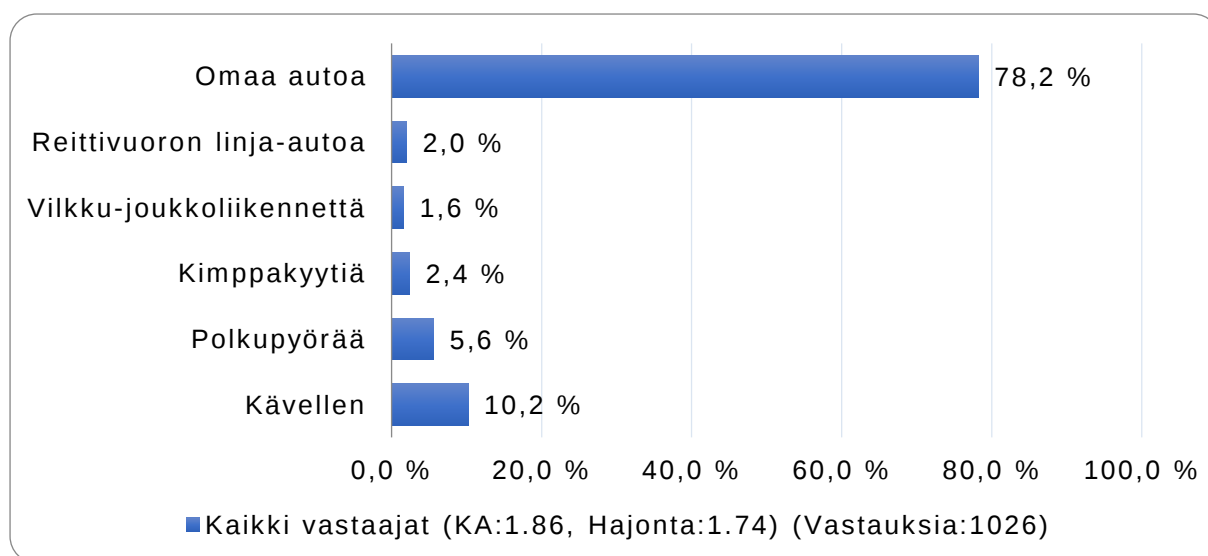
30.9.2020

Kuljetusten yhdistely on nostettu esille myös vuonna 2017 suunnitellussa Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025-ohjelmassa. Erääksi tavoitteeksi ohjelmassa linjattiinkin eri kuljetusten nykyistä parempi yhdistely kokeilujen avulla. Tavoite on esimerkiksi koittaa, miten koulukuljetuksissa käytettäviä autoja voitaisiin hyödyntää kutsuohjatussa asiointiliikenteessä. Tämä toimisi ohjelman mukaan edullisena keinona parantaa kulkuyhteyksiä maaseudulla. Joukkoliikenneohjelman yhdeksi jatkotyöksi määritettiin myös maaseutualueiden kuljetusten yhdistelyselvitys, jossa tutkittaisiin muun muassa kuljetustarpeita sekä tarvetta kattavampaan yhdistelyyn. (Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelma 2017, 7, 33.)

Nuorille suunnattu liikkumisen kysely ei sisältänyt vastaavaa kysymystä.

Kysymys 12. Harrastuksiin ja vapaa-ajan liikkumiseen käytän ensisijaisesti

Kysymyksessä oli kuusi vaihtoehtoa, joista vastaaja pystyi valitsemaan yhden. Vaihtoehdot olivat: omaa autoa, reittivuoron linja-autoa, Vilku-joukkoliikennettä, kimppakyytiä, polkupyörää tai kävellen. Enemmistö vastanneista valitsi vaihtoehdoksi oman auton. Tämän valitsikin 78,2% vastanneista. Seuraavaksi valituin vaihtoehto oli kulkea vapaa-ajan harrastuksiin kävellen. Näin kertoi kulkevasa 10,2% eli 105 vastanneista. Vastaajista 5,6% taas kertoi käyttävänsä vapaa-ajan liikkumiseen ensisijaisesti polkupyörää. Kimppakyytiä liikkumiseen hyödyntää 2,4%. Reittivuoron linja-autoa käyttää 2,0% ja lopuksi Vilku-joukkoliikennettä taas 1,6% (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Harrastuksiin ja vapaa-ajan liikkumiseen käytän ensisijaisesti

30.9.2020

Vastauksista voi huomata, että valtaosa kyselyyn vastanneista käyttää vapaa-ajan ja harrastuksiin liikkumiseen omaa-autoa. Tähän vaikuttaa todennäköisesti jo aikaisemmin esille nousseet julkisen liikenteen hankalat aikataulut ja matkat pysäkeille. Myös kuten kysymyksessä 9. kävi ilmi, 49,0 prosentilla vastaajista ei ole mahdollisuutta käyttää julkista liikennettä. Kysymyksessä 10. tuli lisäksi ilmi, että vaikka useilla lähin julkisen liikenteen pysäkki oli 0-0,5 kilometrin välillä, oli myös runsaasti vastaajia, joilla matka oli huomattavasti pidempi. Edellä mainitut ovat hyviä esimerkkejä tekijöistä, jotka vaikuttavat oman auton runsaaseen käyttöön maaseutualueilla.

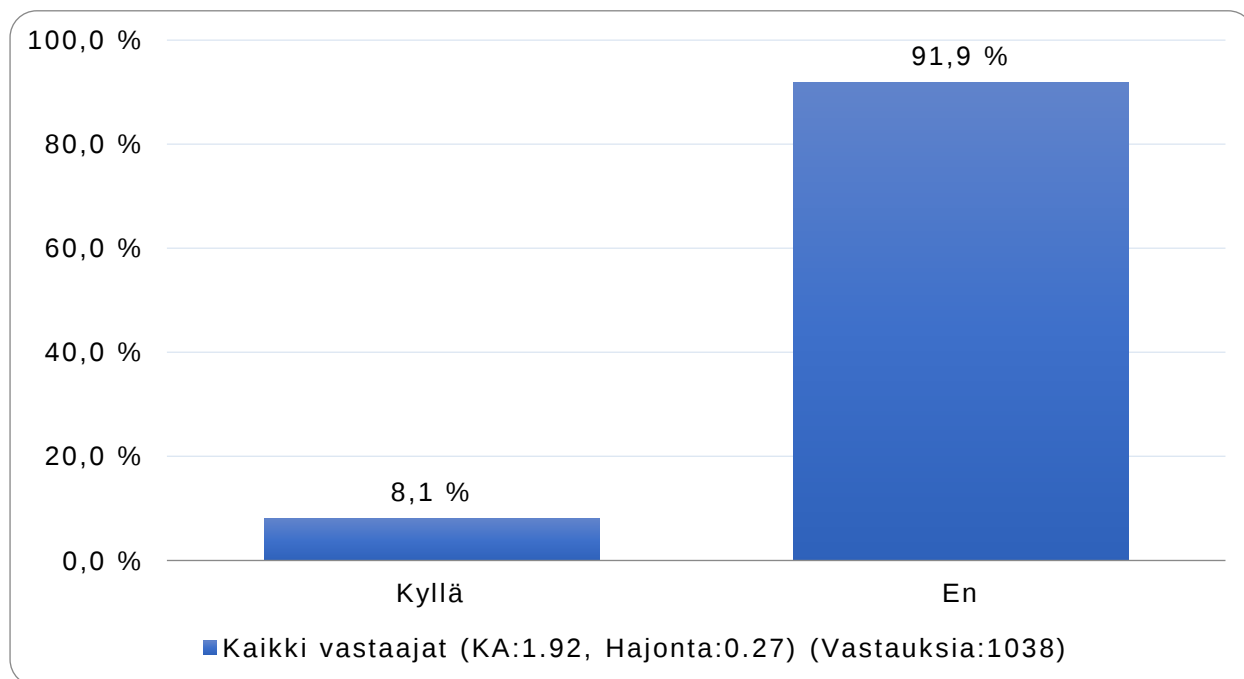
Nuorten vastaavassa kyselyssä vaihtoehdot olivat: omaa autoa, Reittivuoron linja-autoa, Vilkkujoukkoliikennettä, kaverin kyytiä, polkupyörää, kävellen tai mopoa/mopoautoa. Omaa autoa ensisijaisesti valitsi käyttävän 36,4% eli neljä vastanneista. 18,2% eli kaksi vastanneista taas kertoi kulkevasa harrastuksiin ensisijaisesti polkupyörällä. Saman verran vastauksia sai käyttää liikkumiseen ensisijaisesti mopoa tai mopoautoa. Vilkkujoukkoliikennettä ja kaverin kyytiä käyttää ensisijaisesti 9,1%. Myös kävellen harrastuksiin liikkuu 9,1%. Reittivuoron linja-autoa ei valittu käytettäväksi vapaa-ajan liikkumiseen.

30.9.2020

Kysymys 13. Käytättekö omaan vapaa-ajan ja harrastustoiminnan liikkumiseen joukkoliikennettä?

Kysymyksessä vaihtoehdoksi pystyi valitsemaan Kyllä tai En. Kysymyksessä oli tämän lisäksi jatkokysymys molempien vaihtoehtojen perässä. Kuviosta 14. voidaan huomata kyselyyn vastanneista 91,9% eli 954 vastanneen, että ei käytä joukkoliikennettä vapaa-ajan ja harrastustoiminnan liikkumiseen. Vastaajista 8,1% eli 84 taas valitsi käyttävänsä liikkumiseen joukkoliikennettä. Selvä enemmistö vastanneista ei siis käytä vapaa-ajan ja harrastustoimintaan liikkumista varten julkista liikennettä. (Kuvio 14.)

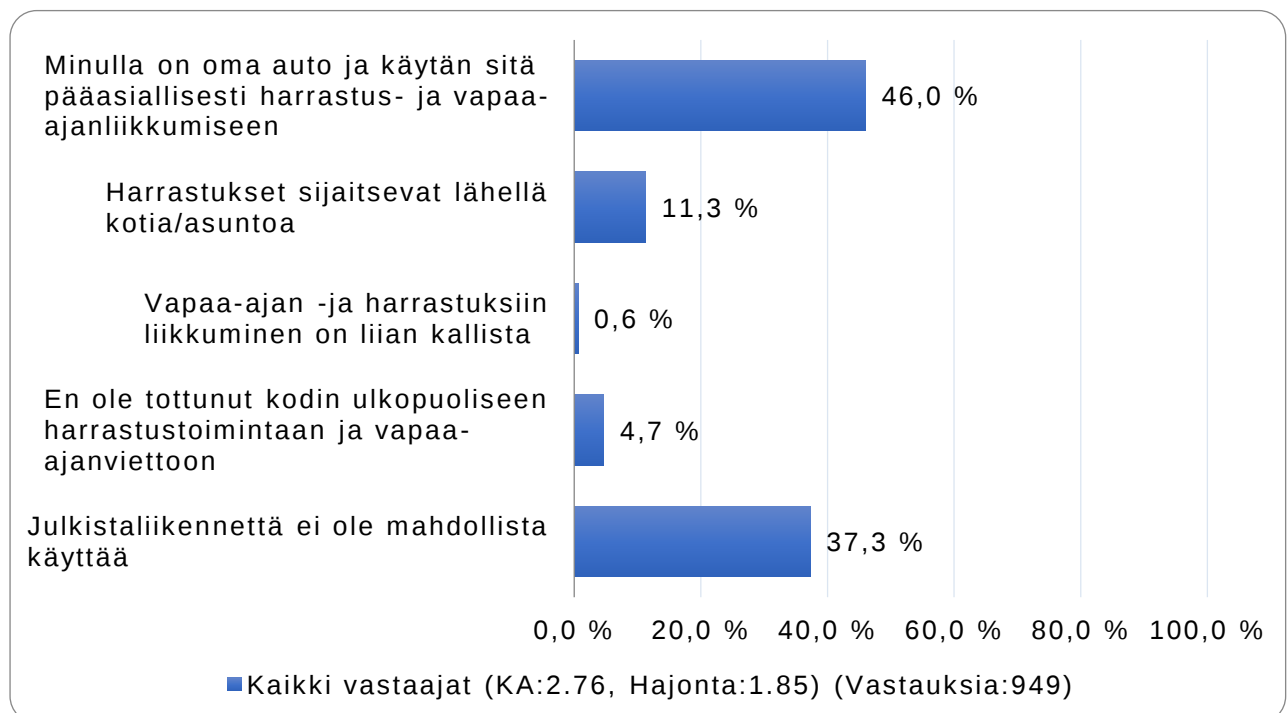
Kuvio 14. Käytättekö omaan vapaa-ajan ja harrastustoiminnan liikkumiseen joukkoliikennettä?

Vastaamalla kysymykseen "Kyllä" sai vapaasti kertoa, mihin pääasiallinen liikkuminen joukkoliikennettä käyttäen kohdistuu. Avoimissa vastauksissa tuli ilmi, että joukkoliikenteen avulla kuljetaan esimerkiksi harrastuksiin kuten uimaan, lenkkeilemään, kerhoihin, teatteriin sekä liikuntatiloihin. Joukkoliikennettä käytetään myös eri kaupunkeihin kuten Kuopioon kulkemisessa. Tämän lisäksi joukkoliikennettä hyödynnetään myös kavereiden ja sukulaisten luokse menemistä varten. Vastauksissa nousi esille myös se, että julkinen liikenne ei kulje tarpeeksi usein tai ollenkaan eri alueilla. Tämä hankaloittaa joukkoliikenteen käyttämistä vastauksien mukaan erityisesti viikonloppuisin ja kesäisin

30.9.2020

Mikäli kysymykseen vastasi vaihtoehdolla "En", sai jatkokysymyksessä valita viidestä eri vaihtoehdosta omaa käyttöä parhaiten kuvaavan. Vastanneista 46,0% eli 437 henkilöä valitsi vaihtoehdon "minulla on oma auto ja käytän sitä pääasiallisesti harrastus- ja vapaa-ajan liikkumiseen". Vastaajista 37,3% eli 354 henkilöä taas valitsi vaihtoehdoksi, että julkista liikennettä ei ole mahdollista käyttää. 11,3% otti vaihtoehdon "harrastukset sijaitsevat lähellä kotia/asuntoa". Vastanneista 4,7% valitsi vaihtoehdoksi, ettei ole tottunut kodin ulkopuoliseen harrastustoimintaan ja vapaa-ajanviettoon. Vaihtoehdoksi vapaa-ajan liikkumisen olevan liian kallista valitsi taas 0,6% vastanneista. (Kuvio 15.)

Kuvio 15. Jos vastasitte ei, niin valitse alla olevista vaihtoehdoista omaa käyttöänne parhaiten kuvaava vaihtoehto

30.9.2020

Molempien jatkokysymysten vastauksissa nousi esille, kuten aikaisemminkin tässä raportissa on todettu se, että monilla vastaajista ei ole mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä. Vaihtoehtona "Kyllä" jatkokysymyksen avoimissa vastauksissa tuli myös ilmi, että julkinen liikenne ei kulje tarpeeksi hyvin maaseutualueilla muun muassa viikonloppuisin ja kesäisin. Tämä todennäköisesti lisää oman auton käyttöä. Asia on sinänsä huolestuttava, sillä se rajoittaa asukkaiden mahdollisuuksia saavuttaa esimerkiksi kaupungeissa sijaitsevat tapahtumat, jos oma auton käyttöön ei ole mahdollisuutta. Julkisen liikenteen käyttö on kuitenkin toisaalta vastausten perusteella osittain mahdollista ja sitä hyödynnetäänkin esimerkiksi harrastuksiin kulkemiseen. Aikataulut rajoittavat kulkua kuitenkin juuri viikonloppuina ja iltoina.

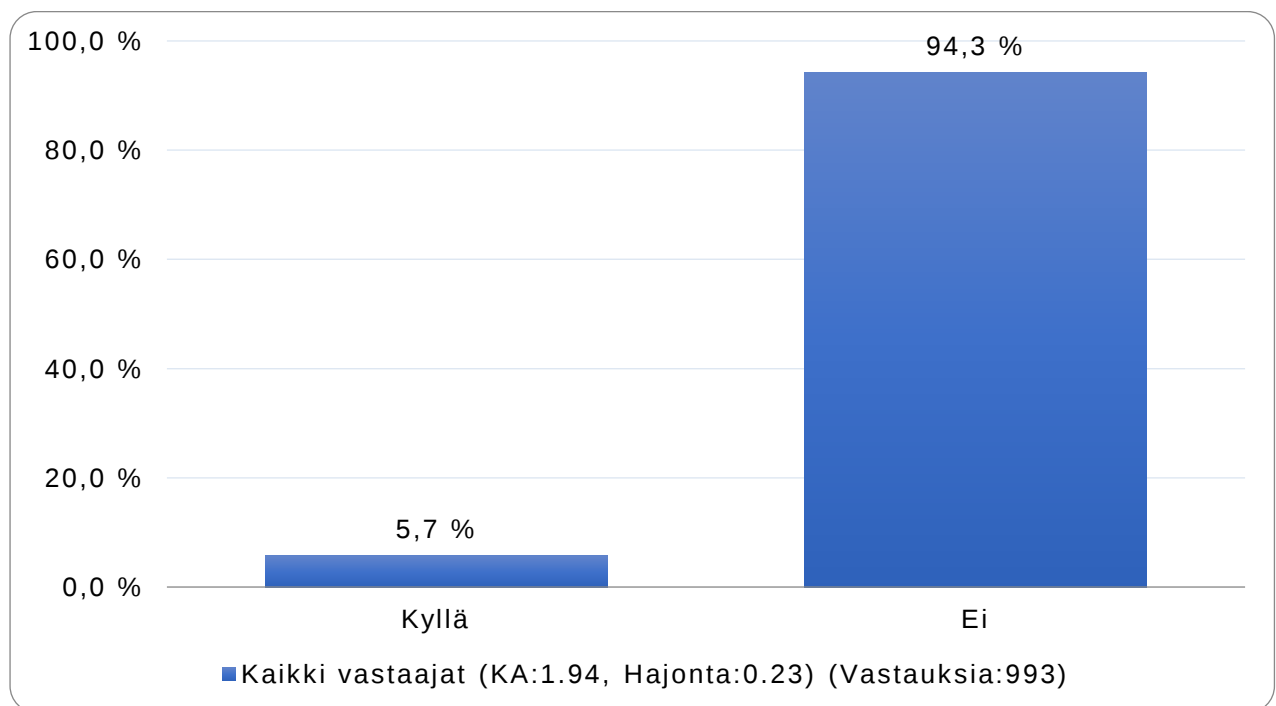
Nuorten kyselyssä 72,7% vastasi, ettei käytä joukkoliikennettä vapaa-ajan ja harrastustoiminnan liikkumiseen. Vastanneista 27,3% taas vastasi käyttävänsä joukkoliikennettä. Mikäli vastasi "Kyllä" sai vastata jatkokysymyksessä, mihin pääasiallinen liikkuminen joukkoliikenteen avulla kohdistuu. Tässä enemmistö vastasi, että julkista liikennettä käytetään pääasiallisesti kaupunkiin liikkumiseen. Mikäli vastasi ettei käytä joukkoliikennettä, sai valita viidestä syystä sopivimman kuvaamaan omaa tilannetta. Vastaajista 37,5 prosentin mukaan joukkoliikennettä ei ole tai sitä ei ole mahdollista käyttää. 25 prosentilla taas on käytössä oma auto, mopo tai mopoauto. Toisella 25 prosentilla taas ei ole harrastuksia. 12,5% mukaan julkisen liikenteen käyttö ei ole käytännöllistä. Yksikään vastaajista ei valinnut liikkuvansa harrastuksiin pyörällä/kävelen.

30.9.2020

Kysymys 14. Onko asuinalueellanne joukkoliikenteen vuorotarjontaa iltaisin ja viikonloppuisin riittävästi? (Kysymys kohdistuu lähinnä harrastus- ja vapaa-ajan liikkumiseen)

Kysymyksessä pystyi valitsemaan vastaukseksi joko "Kyllä" tai "Ei". Kysymyksen jälkeen oli myös yksi jatkokysymys, jos valitsi vaihtoehdon "Ei". Kuviosta on mahdollista huomata heti, että vastanneista 94,3% eli 936 henkilön mukaan joukkoliikenteen vuorotarjontaa ei ole riittävästi viikonloppuisin ja iltaisin. Vastaajista 5,7% taas vastasi, että vuorotarjontaa on tarpeeksi. Vastauksissa nousee jälleen esille se, että joukkoliikenne ei tavoita valtaosaa kyselyyn vastanneista ihmisistä riittävän hyvin maaseutualueilla. (Kuvio 16.)

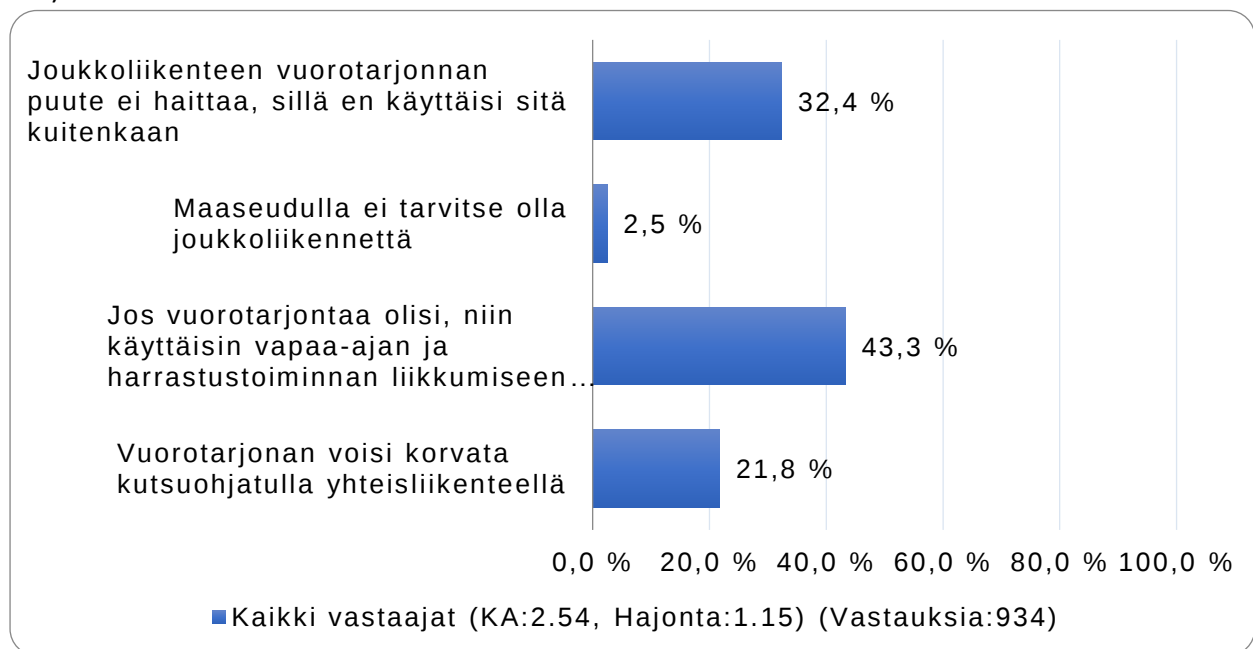

Kuvio 16. Onko asuinalueellanne joukkoliikenteen vuorotarjontaa iltaisin ja viikonloppuisin riittävästi?

30.9.2020

Mikäli kysymykseen vastasi "Ei", sai vastata jatkokysymykseen, jossa oli valittava neljästä vaihtoehdosta parhaiten omaa käyttöä kuvaava. Vastaajista 43,3% käyttäisi vapaa ajan ja harrastustoiminnan liikkumiseen joukkoliikennettä, mikäli vuorotarjontaa olisi. Vastanneista 32,4 prosentin mukaan joukkoliikenteen vuorotarjonnan puute ei haittaa, sillä he eivät käyttäisi sitä kuitenkaan. Vastaajista 21,8% taas on sitä mieltä, että vuorotarjonnan voisi korvata kutsuohjatulla yhteisliikenteellä. Lopuksi 2,5 prosentin mukaan maaseudulla ei tarvitse olla joukkoliikennettä. (Kuvio 17.)

Kuvio 17. Jos vastasitte ei, niin valitkaa alla olevista vaihtoehtoista yksi omaa käyttöänne parhaiten kuvaava

Nuorten vastaavassa kyselyssä 100% vastanneista oli sitä mieltä, että joukkoliikennettä ei ole riittävästi iltaisin ja viikonloppuisin. Nuorten kyselyyn sisältyi myös yksi jatkokysymys, mikäli kysymykseen vastasi vaihtoehdolla "Ei". Tässä jatkokysymyksessä sai valita neljästä eri vaihtoehdosta. Vastanneista 63,6% käyttäisi joukkoliikennettä, mikäli sitä olisi tarjolla ja 27,3 prosentin mukaan joukkoliikenteen puute haittaa koska sitä ei pysty käyttämään. Vastanneista 9,1% taas ei käyttäisi joukkoliikennettä kuitenkaan. Vaihtoehto "Käyttäisin, jos kutsuohjattu yhteisliikenne olisi helpompi käyttää", ei saanut valintoja.

30.9.2020

Kysymys 15. Mitä muuta haluaisitte sanoa liittyen maaseudun liikkumisen palveluihin?

Kysymyksessä vastaajat saivat vapaasti kertoa kokemuksiaan maaseudun liikkumisen palveluista. Kysymys sai erittäin paljon vastauksia laidasta laitaan. Tässä raportissa vastaukset jaetaan kolmeen luokkaan tarkastelun ja analysoinnin sujuvoittamiseksi. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat vastaukset, joissa ilmaistaan tarve esimerkiksi julkisen liikenteen lisävuoroille, PALI-autoille sekä kutsuohjatulle palveluliikenteelle. Ensimmäinen luokka käsittelee siis yleisesti joukkoliikennettä. Toiseen luokkaan kuuluvat taas vastaukset, jotka käsittelevät maanteiden kuntoa ja turvallisuutta. Kolmanteen luokkaan taas kuuluvat vastaukset, joissa kerrotaan oman auton olevan välttämätön, jos asuu maaseudulla.

Ensimmäiseen luokkaan kuuluvissa vastauksissa useimmin esille nousi se, että julkinen liikenne ei kulje viikonloppuisin tai kesäisin. Vastausten mukaan myös arkena kulkeminen on hankalaa huonojen aikataulujen takia. Aikataulut vaikeuttavat muun muassa harrastuksiin menoa, kaupungissa pakollisilla asioilla käymistä sekä oppilaiden koulusta kotiin tulemistä. Harrastuksiin meneminen on vaikeaa etenkin viikonloppuisin ja iltaisin, jolloin julkinen liikenne ei kulje. Tämän seurauksena esimerkiksi lapsien ja nuorten kohdalla harrastusten järjestäminen on hankalaa. Vastauksissa tuli siis ilmi, että linja-autojen kohdalla lisävuoroille on tarvetta. Kutsuliikennettä pidettiin vastauksissa myös eräänä ratkaisuna liikenneyhteyksien parantamiseksi. Tämän lisäksi PALI-autoja toivottiin myös maaseutualueille.

Toiseen luokkaan kuuluvissa vastauksissa esitettiin huolta esimerkiksi linja-autopysäkkien turvallisuudesta sekä teiden kunnosta maaseutualueilla. Pysäkit ovat vastausten mukaan usein myös liian kaukana, jotta niiden käyttäminen olisi luontevaa. Lisäksi useissa vastauksissa esille nousi toive kevyen liikenteen väylistä eri alueille. Aikaisemmin myös vuoden 2019 asukaskyselyn toimenpide-ehdotuksissa esitettiin tarve kevyen liikenteen väylille ja pyöräteille maaseutualueilla (Asukaskyselyn tulokset 2019.) Kevyen liikenteen väylät maaseutualueilla edistäisivät turvallisuutta, sillä nopeusrajoitukset maanteillä ovat yleensä korkeat.

30.9.2020

Kolmanteen luokkaan kuuluivat vastaukset, joissa esitettiin oman auton olevan pakollinen, jos asuu maaseutualueilla. Tämä on seurausta linja-autojen hankalista aikatauluista, jotka tekevät ilman autoa kulkemisen raskaaksi. Vastauksissa esille nousee myös huoli siitä, miten esimerkiksi iäkkäämmät tai sairaat ihmiset voivat liikkua, jos mahdollisuutta käyttää autoa ei ole eri syistä.

Avoimista vastauksista voidaan huomata vahvasti, että asukkaat kokevat joukkoliikenteen parantamiselle maaseutualueilla olevan runsaasti tarvetta. Eniten vastauksissa nostettiin esille sitä, miten vuoroja tarvittaisiin lisää, jotta työ- ja koulumatkat sekä asioilla käynti kaupungissa helpotuisi. Vuoroja toivottiin arjen lisäksi myös viikonlopuille ja kesille, jotta esimerkiksi harrastustoiminta olisi mahdollista.

Nuorille suunnatun liikkumisen kyselyn vastauksissa esille nousi myös tarve paremmille linja-autojen aikatauluille ja mahdollisuuksille liikkua. Tämän lisäksi myös esimerkiksi pysäkkien määrää toivottiin lisättävän taajamalla.

30.9.2020

Johtopäätökset

Kaikkien kysymysten kohdalla esille on noussut se, että julkisen liikenteen parantamiselle maaseutualueilla on runsaasti kysyntää. Kyselyyn vastanneet olivat enimmäkseen iäkkäämpiä tai keski-ikäisiä, joten tarvetta toimivalle julkiselle liikenteelle ja liikkumisen palveluille on paljon. Iäkkäämpien kohdalla tilanne on erityisen hankala, mikäli mahdollisuutta käyttää autoa ei ole. Keski-ikäisten kohdalla taas esimerkiksi lapsiperheissä harrastuksiin kulkeminen voi olla vaikeaa huonojen julkisen liikenteen aikataulujen takia. Aikataulut hankaloittavat myös työ- ja koulumatkoja. Osa kyselyyn vastanneista oli kuitenkin myös sitä mieltä, että julkiselle liikenteelle ei ole tarvetta, sillä heillä on käytössä oma auto.

Vastauksissa on myös noussut esille se, että julkista liikennettä kyllä hyödynnettäisiin, mutta juuri linja-autojen aikataulut tekevät siitä hankalaa. Tämä tuli esille esimerkiksi kysymyksen yhdeksän kohdalla, jossa 51,0% vastasi voivansa käyttää julkista liikennettä ja vastaajista 49,0% vastasi taas, että julkisen liikenteen käyttö ei ole mahdollista. Saman kysymyksen jatkokysymyksessä, ”jos vastasitte ei, miksi et?” tuli ilmi, että julkista liikennettä ei käytetä koska sitä ei ole. Näin vastasi 45,4% jatkokysymykseen vastanneista.

Julkisen liikenteen käyttö siis on suurelle määrälle vastaajista mahdollista ja samalla huomattava osa vastanneista ei voi käyttää sitä. On kuitenkin hyvä, että jopa 51,0% voi kysymyksen 9. mukaan käyttää julkista liikennettä. Kysymyksessä 15. tuli myös hieman tarkemmin kuvailtuna ilmi, että joukkoliikennettä käytettäisiin, jos siihen olisi paremmat mahdollisuudet. Tämän lisäksi kysymyksen 14. jatkokysymyksessä nousi esille, että 43,3% käyttäisi vapaa-ajan liikkumisen joukkoliikennettä, jos vuorotarjontaa olisi.

30.9.2020

Pääasiallisena johtopäätöksenä kyselyn tuloksista toimii se, että julkisen liikenteen yhteyksiä on parannettava maaseutualueilla eri tavoilla, jotta kaikilla asukkailla olisi tasavertainen mahdollisuus liikkua sujuvasti esimerkiksi kouluun, asioimaan kaupunkiin tai harrastamaan. Useiden kysymysten kohdalla esille nousikin juuri se, että omaa autoa käytetään pääasiallisena kulkuvälineenä töihin ja harrastuksiin. Kysymyksen 15. avoimissa vastauksissa todettiin usein oman auton olevan välttämätön maaseutualueilla liikkumisen mahdollistamiseksi. Kysymyksessä 15. toivottiin myös erityisesti linja-autojen kohdalla vuorojen lisäämistä, kutsuliikennettä sekä lisäksi PALI-autoja. Joukkoliikennettä on siis yleisesti ottaen pyrittävä parantamaan kaikilla osa-alueilla maaseudulla.

Tarve maaseudun joukkoliikenteen ja palveluiden parantamiselle tullut ilmi myös aikaisemmin esimerkiksi "Millainen on sinun Kuopio 2030" kyselyn tuloksissa. Kyselyn viimeisessä kysymyksessä osa vastanneista kertoi joukkoliikenteen syrjäseuduille olevan riittämätöntä, jonka seurauksena esimerkiksi vanhuksien on vaikea liikkua eri paikkoihin. Kyselyssä esitettiin myös huolta maalaisalueiden väheneviä palveluita kohtaan. (Millainen on sinun Kuopio 2030- kyselyn tulokset 2017, 21, 26.)

Nuorille suunnatun liikkumisen kyselyn kohdalla johtopäätöksenä on myös se, että vuoroja olisi lisättävä linja-autoille. Esimerkiksi kysymyksessä 14. Oltiin yksimielisiä siitä, että vuoroja ei ole riittävästi iltaisin ja viikonloppuisin. Kysymyksen 14. jatkokysymyksessä taas nousi esille, että monet vastanneista hyödyntäisivät julkista liikennettä, jos siihen olisi mahdollisuus. Nuorille suunnatun kyselyn tuloksista saakin sellaisen vaikutelman, että julkista liikennettä kyllä käytettäisiin, mikäli vuoroja olisi enemmän ja pysäkkejä tiheämmin.

30.9.2020

Pohdinta

Kyselyn tulosten perusteella eräs vaihtoehto maaseudun joukkoliikenteen kohdalla voisi olla esimerkiksi linja-autojen lisävuorojen sekä kutsuohjatun asiointiliikenteen yhdistelmä. On siis oleellista kartoittaa alueet, joille lisävuoroista olisi eniten hyötyä.

Olisi myös hyvä pyrkiä tutkimaan, millä alueilla on eniten tarvetta kutsuohjatulle asiointiliikenteelle. Kutsuohjattu asiointiliikenne voi olla toimiva ja turvallinen vaihtoehto erityisesti myös koronaviruksen asettamien rajoitteiden kannalta. Keväällä koronavirus vähensikin ja osittain poisti väliaikaisesti myös maaseudulla ajettavia linja-autojen vuoroja. Muun muassa koulupäivinä ajettavat linjat 71-74 jäivät pois. (Nykänen 2020.) Tämä huomioon ottaen kutsuohjatun asiointiliikenteen tehostaminen voisi olla hyvä ratkaisu erityisesti, jos tilanne viruksen kanssa pahenee uudestaan. Liikkumisen palveluiden järjestämistä on tietenkin pohdittava sekä kaupungin resursien että asukkaiden tarpeiden kannalta.

Kuljetusten yhdistelyyn olisi myös tärkeää kiinnittää erityistä huomiota, sillä jopa 71,8% kyselyyn vastanneista piti sitä kysymyksessä 11. toimivana vaihtoehtona. Kuten aikaisemmin kysymyksen 11. kohdalla mainittiin, oli kuljetusten yhdistely myös eräänä tavoitteena joukkoliikenne 2025 -ohjelmassa. Kyseisessä ohjelmassa tuotiin lisäksi esille, että kuljetusten yhdistely olisi edullinen vaihtoehto liikkumisen palveluiden parantamiselle. (Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelma 2017, 7.)

Kuopion maaseutualueiden liikkumisen palveluiden kehittäminen on tärkeä ja useita ihmisiä koskettava asia. Tästä syystä liikkumisen palveluille onkin löydettävä monipuolisia ratkaisuja, jotta ihmisillä olisi mahdollisuus liikkua myös maaseutualueilta ilman omaa autoa. Autoilun vähentäminen on oleellista myös päästöjen vähentämisen kannalta. Myös osaksi Kuopion strategiaa vuotta 2030 kohti on määritelty viisas liikkuminen, johon kuuluu muun muassa se, että maaseutualueille pyritään kehittämään uusia liikkumisen malleja. (Kuopion kaupunki 2017, 18.)

30.9.2020

Lähteet

KUOPIO ILMASTOPOLIITTINEN OHJELMA SEKÄ HIILITASE- JA PÄÄSTÖVÄHENNYSSSELVITYS 2019. Asukas-
kyselyn tulokset. [Viitattu: 2020-9-7.] Saatavissa: [https://www.kuopio.fi/docu-
ments/7369547/7583060/2019_Kuopio_Asukaskysely_tulokset.pdf/04efd7bd-5064-40ca-be55-
3a896860e472](https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7583060/2019_Kuopio_Asukaskysely_tulokset.pdf/04efd7bd-5064-40ca-be55-3a896860e472)

KUOPIO KAUPUNGINHALLITUS 2017. Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelma. [Vii-
tattu: 2020-9-7.] Saatavissa: [https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7757867/Kuopion+kaupunki-
seudun+joukkoliikenneohjelma+2025.pdf/2be6e702-2941-42d5-b606-4a397cd09a2a](https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7757867/Kuopion+kaupunki-seudun+joukkoliikenneohjelma+2025.pdf/2be6e702-2941-42d5-b606-4a397cd09a2a)

KUOPIO KAUPUNKI 2017. Kuopion strategia vuoteen 2030. [Viitattu: 2020-9-7.] Saatavissa:
[https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7699416/Kuopio2030_strategiaesite_suomi/4bca82a8-
c7ab-45cd-a3e6-42bdcd6dce75](https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7699416/Kuopio2030_strategiaesite_suomi/4bca82a8-c7ab-45cd-a3e6-42bdcd6dce75)

MILLAINEN ON SINUN KUOPIO 2030 -KYSELYN TULOKSET 2017. [Powerpoint-esitys.] Kuopion strategia
vuoteen 2030. Strategiaprosessin vaiheet ja prosessit. Sähköiset kyselyt. [Viitattu: 2020-9-8.] Saatavissa:
<https://www.kuopio.fi/strategia>

NYKÄNEN, Helmi 2020. Joukkoliikenteen vuorot vähenevät Kuopion seudulla. Yle uutiset. [Viitattu:
2020-9-9.] Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11264139>

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO (SVT) 2020. Väestörakenne. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Vii-
tattu: 2020-10-1.] Saatavissa: [http://www.stat.fi/til/vaerak/2019/vaerak_2019_2020-03-
24_tie_001_fi.html](http://www.stat.fi/til/vaerak/2019/vaerak_2019_2020-03-24_tie_001_fi.html)

